

**LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO
EUROPOS REIKALŲ KOMITETO
2020 M. PAVASARIO SESIJOS IR 2020 M. TARPSESIJINIO LAIKOTARPIO (IKI
RUDENS SESIJOS) DARBO ATASKAITA
(2020 M. KOVO 10 D. – 2020 M. RUGSĖJO 9 D.)**

BENDROJI INFORMACIJA

Teisės aktų projektų svarstymas	
Seimo pavedimai dėl teisės aktų projektų, bendras sk.	3
iš jų: kaip pagrindiniam komitetui	1
kaip papildomam komitetui	2
Kitų komitetų prašymu ar komiteto iniciatyva pateiktos išvados	1
Posėdžiai ir klausymai	
Komiteto posėdžiai	51
iš jų: išvažiuojamųjų	-
Parlamentinė kontrolė	
Svarstytų parlamentinės kontrolės klausimų bendras sk.	
<i>Tarybos</i>	10 (ir 82 vaizdo konferencijos)
<i>Pozicijos</i>	36
<i>Ataskaitos</i>	85
<i>Europos Sąjungos teisės aktų perkėlimo stebėseną</i>	2
<i>Kiti parlamentinės kontrolės klausimai</i>	25
Komiteto priimtų nuomonių	-
Komiteto priimti sprendimai	2
Seimo valdybos sprendimu (komiteto iniciatyva) ir komiteto sprendimu sudarytos darbo grupės	3
Komiteto organizuoti renginiai	
Komiteto organizuotos konferencijos, seminarai, diskusijos	-
<i>Organizuotos konferencijos/minėjimai</i>	-
<i>Video konferencijos</i>	-
<i>Seminarai</i>	-
<i>Diskusijos</i>	-
Tarptautiniai ryšiai	
Komiteto priimtų užsienio delegacijų sk.	18
iš jų: susitikimai, organizuoti komiteto iniciatyva	
Surengta komiteto delegacijų išvykų į užsienį	-
Pareiškimų, raštų nagrinėjimas ir rengimas	
Gauta pareiškimų, raštų ir kitų dokumentų	100
Parengta atsakymų ir raštų	63

I I. EUROPOS REIKALŲ KOMITETO STRUKTŪRA

2012 m. lapkričio 20 d. Lietuvos Respublikos Seimas nutarimu Nr. XII-11 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo komitetų narių skaičiaus“ (Žin., 2012, Nr. 135-6889; 2013, Nr. 9-345) nustatė, kad Seimo Europos reikalų komitetą (toliau – Komiteto) sudaro 25 nariai.

2019 m. spalio 10 d. Lietuvos Respublikos Seimas nutarimu „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Komitetų pirmininkų ir jų pavaduotojų patvirtinimo“ pakeitimo (2019-10-10 Nr. XIII-2478) 6 Lietuvos Respublikos Seimo Europos reikalų komiteto pirmininko pavaduotojus. Komiteto pirmininko pavaduotojų kvotos paskirstytos taip: po vieną atstovą nuo Seimo Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos frakcijos – Rūta Miliūtė, Tėvynės Sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų frakcijos – Žygimantas Pavilionis, LSDP frakcijos – Rasa Budbergytė, Mišrios Seimo narių grupės – Mindaugas Puidokas, Lietuvos lenkų rinkimų akcijos-Krikščioniškų šeimų sąjungos frakcijos narys – Michalas Mackevičius ir Liberalų sąjūdžio frakcijos narys – Gintaras Vaičekas.

Komiteto sudėtis ataskaitiniu laikotarpiu nesikeitė. Prasidedant Seimo VIII (pavasario) sesijai Komitetui priklausė: Aušrinė Armonaitė, Audronius Ažubalis, Linas Balsys, Juozas Bernatoniš, Rasa Budbergytė, Juozas Imbrasas, Jonas Jarutis, Gediminas Kirkilas, Dainius Kreivys, Michalas Mackevičius, Kęstutis Masiulis, Rūta Miliūtė, Radvilė Morkūnaitė-Mikulėnienė, Žygimantas Pavilionis, Virgilijus Poderys, Mindaugas Puidokas, Ingrida Šimonytė, Tomas Tomilinas, Gintaras Vaičekas, Egidijus Vareikis, Juozas Varžgalys, Virginija Vingrienė, Emanuelis Zingeris. Komitetui priklauso 23 nariai.

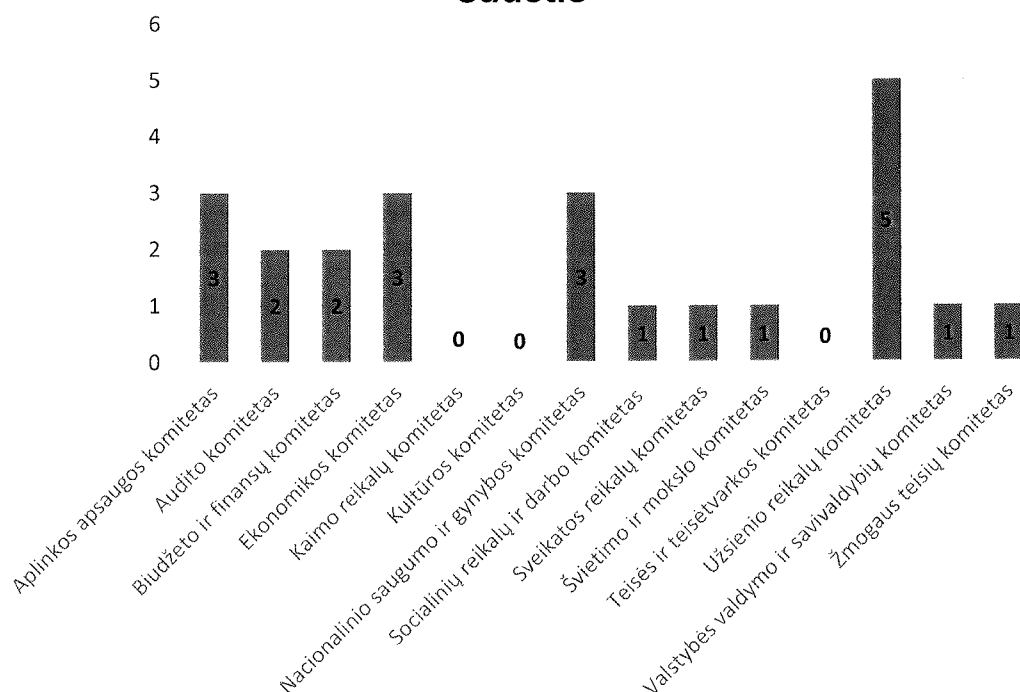
Ataskaitiniu laikotarpiu Komiteto pirmininkas G. Kirkilas būdamas Seimo Pirmininko pavaduotoju įėjo į Seimo valdybos sudėtį. Audito komitetui vadovavo I. Šimonytė; Užsienio reikalų komitetui – J. Bernatoniš; Aplinkos apsaugos komitetui – Juozas Imbrasas.

Ekonomikos komiteto pirmininko pavaduotojo pareigas užėmė D. Kreivys; Užsienio reikalų komiteto pirmininko pavaduotojo – E. Vareikis; Socialinių reikalų ir darbo komiteto pirmininko pavaduotojo – T. Tomilinas.

Energetikos ir darnios plėtros komisijos pirmininku buvo V. Poderys; Laisvės premijų komisijos pirmininkė – R. Morkūnaitė-Mikulėnienė; Migracijos komisijos pirmininko pavaduotoju – buvo K. Masiulis. Transatlantinių santykių ir demokratinės plėtros pakomitečio, pirmininku buvo E. Zingeris.

Komitete atstovaujama 10 Lietuvos Respublikos Seimo komitetų (1 pav.), išskyrus: Kaimo reikalų komitetą, Kultūros komitetą, Teisės ir teisėtvarkos komitetą.

Seimo Europos reikalų komiteto narių sudėtis



1 pav. Lietuvos Respublikos Seimo komitetų atstovavimas Komite

II. EUROPOS SĄJUNGOS TARYBOS ATITINKAMŲ SRIČIŲ KLAUSIMŲ PARLAMENTINĖ KONTROLĖ

1. Europos Sąjungos Aplinkos tarybos klausimai

Ataskaitiniu laikotarpiu įvyko viena neformali Europos Sąjungos (toliau – ES) Aplinkos ministrų vaizdo konferencija. Neformalioje ES Taryboje vyko diskusijos dėl *aplinkos ir klimato kaitos politikos indėlio atsigauant po COVID-19, Europos žaliojo kurso iniciatyvų (Europos klimato teisės akto), 2030 m. ES biologinės įvairovės strategijos, naujo Žiedinės ekonomikos veiksmų plano ir jų indėlio į ES atsigavimo plano įgyvendinimą*. 2020 m. kovo 4 d. Europos Komisijos (toliau – EK) pateiktame Europos klimato teisės akto pasiūlyme, nustatomas teisiškai privalomas tikslas – pasiekti ES ekonomikos neutralų poveikį klimatui iki 2050 m. Šiam tikslui pasiekti planuojama nuo 40 iki 50–55 proc. padidinti ES 2030 m. šiltnamio efektą sukeliančių dujų (toliau – ŠESD) išmetimo mažinimo tikslą, remiantis poveikio vertinimu, kurį EK turėtų pateikti rudenį. Naujame Žiedinės ekonomikos veiksmų plane pagrindinis dėmesys skiriamas antrinių žaliavų reglamentavimui, gaminių projektavimui, gamybai ir jų gyvavimo ciklo etapus reglamentuojančioms priemonėms. Tikimasi, kad šis planas padės transformuoti gamybos metodus, atsieti ekonomikos augimą nuo išteklių naudojimo ir pereiti prie klimatui neutralios ekonomikos, sukuriant veiksmingai funkcionuojančią antrinių žaliavų rinką.

Komitetas pritarė Lietuvos pozicijai, kad ES ekonomikos atsigavimas turi remtis Europos žaliuoju kursu ir ilgalaikiais aplinkos bei klimato išipareigojimais. Atsigauant po COVID-19 krizės, spartesnės investicijos į jau nustatytą Žaliojo kurso tikslų įgyvendinimą, žaliąsias technologijas, biologinės įvairovės atkūrimą, žiedinę ekonomiką, mokslinius tyrimus ir inovacijas gali prisidėti prie ekonomikos skatinimo ir darbo vietų kūrimo. Būtina galvoti apie ilgalaikes perspektyvas ir laikytis jau sutartų aplinkosauginių standartų ir tikslų, kurie ne tik tiesiogiai susiję klimato kaita, bioįvairovės išsaugojimu, aplinkos kokybe ir išteklių naudojimu, bet ir su žmonių sveikata ir ekonomikos atsigavimu.

Komitetas pritarė Lietuvos Respublikos pozicijoms aplinkos ministrų vaizdo konferencijoje svarstytais klausimais ir susipažino su ataskaita po vaizdo konferencijos.

2. Bendrųjų reikalų ir Europos Vadovų Tarybos klausimai

Ataskaitiniu laikotarpiu vyko penkios neformalios Europos reikalų ministrų vaizdo konferencijos (toliau – BRT), dvi Europos Vadovų Tarybos (toliau – EVT) narių vaizdo konferencijos, specialusis EVT narių susitikimas, skirtas ES daugiametei finansinei programai (toliau – DFP) ir Europos ekonomikos gaivinimo priemonėms bei neeilinė EVT narių vaizdo konferencija, skirta įvykiams po rinkimų Baltarusijoje.

Tiek BRT, tiek EVT darbotvarkėse vyraavo kovos su COVID-19 pandemija klausimai: *ES atsakas į COVID-19 priemones, taip pat ir suderinta išėjimo iš krizės strategija, suderintas požiūris į viruso plitimo valdymo priemonių švelninimą ir ekonomikos atkūrimą ir DFP*. BRT posėdžiuose ministrai taip pat keitėsi nuomonėmis dėl sprendimo dėl ES derybų su Albanija ir Šiaurės Makedonija pradėjimo, dėl su COVID-19 kovoti skirtų priemonių atitikimo teisinės valstybės principui, diskutavo dėl ES ir Jungtinės Karalystės santykių, susipažino su Aštuoniolikos mėnesių (2020 m. liepos 1 d. – 2021 m. gruodžio 31 d.) ES Tarybos darbo programa, pirmininkaujančios Vokietijos pusmečio prioritetams.

2020 m. gegužės 27 d. EK pateikė atnaujintą pasiūlymą dėl 2021-2027 m. ES daugiametės finansinės programos ir dėl Europos ekonomikos gaivinimo priemonę „Kitos kartos ES“. 2020 m. birželio 19 d. EVT pasikeitę pirminėmis nuomonėmis, 2020 m. liepos 17-18 d. Europos Vadovai susirinko į specialųjį EVT narių susitikimą Briuselyje, kuriame susitarė dėl DFP ir naujosios ekonomikos gaivinimo priemonės.

Reaguojant į besikeičiančią situaciją Baltarusijoje, EVT Pirmininkas Ch. Michel rugpjūčio 19 d. sušaukė neeilinę EVT vaizdo konferenciją. Joje didžiausias dėmesys buvo skirtas situacijai Baltarusijoje, taip pat trumpai aptarti kiti klausimai - pristatyti įvykiai Malyje ir padėtis Viduržemio jūros rytuose.

Komitetas pritarė Lietuvos Respublikos pozicijoms BRT, EVT vaizdo konferencijose ir specialiajame Europos Vadovų Tarybos narių susitikime svarstytais klausimais ir išklaušė ataskaitą po specialiojo Europos Vadovų Tarybos narių susitikimo bei susipažino su informacija po BRT ir EVT nuotolinių posėdžių.

2020 m. birželio 15 d. vykusioje neformalioje ministrų, atsakingų už *Sanglaudos politiką, vaizdo konferencijoje buvo diskutuota apie šios politikos vaidmenį ES atsigaunant po COVID-19.*

Diskusijos pagrindu buvo 2020 m. gegužės 28 d. EK iniciatyvos, pasiūlytos reaguojant į COVID-19 sukeltas ekonomines ir socialines pasekmes. Taryboje diskutuota, kaip užtikrinti balansą tarp reagavimo į krizę ir jos įveikimo priemonių ir ilgalaikių Sanglaudos politikos tikslų bei kaip suderinti Sanglaudai ir Europos teritorijoms skirta ekonomikos gaivinimo pagalbos iniciatyva REACT-EU, kuria papildomos ir išplečiamos reagavimo į krizę ir jos įveikimo priemonės, įgyvendinamos pagal *Atsako į koronaviruso grėsmę investicijų iniciatyvą* ir *Išplėstinę atsako į koronaviruso grėsmę investicijų iniciatyvą*, siūlomą lankstumą ir lėšų paskirstymą nacionaliniu lygiu su poreikiu užtikrinti tikslinę paramą mažiausiai išsivysčiusiems regionams ir labiausiai paveiktiems sektoriams.

Komitetas pritarė Lietuvos Respublikos pozicijoms ministrų, atsakingų už Sanglaudos politiką vaizdo konferencijoje svarstytais klausimais ir susipažino su ataskaita po vaizdo konferencijos.

3. Europos Sąjungos Ekonomikos ir finansų tarybos klausimai

Ataskaitiniu laikotarpiu įvyko penkios neformalios ES Ekonomikos ir finansų reikalų ministrų vaizdo konferencijos. Jose *daugiausia dėmesio skirta COVID-19 krizės ekonominiam poveikiui ir priemonėms kovai su ja bei Europos semestro klausimams.*

Komitetas pritarė Lietuvos Respublikos pozicijoms finansų reikalų ministrų vaizdo konferencijose svarstytais klausimais ir susipažino su ataskaitomis po vaizdo konferencijų.

Euro grupė. Komitetas buvo reguliariai informuojamas apie Euro grupės susitikimuose svarstomus klausimus. Ataskaitiniu laikotarpiu įvyko septyni susitikimai, kuriuose *nagrinėti finansinės pagalbos COVID -19 pandemijos krizės padariniams šalinti, ekonominės situacijos euro zonoje, ES valstybių narių po-programinės politikos vertinimo, ES ekonominės situacijos ir politikos priemonių atsigavimui skatinti klausimai.*

4. Europos Sąjungos Konkurencingumo (vidaus rinka, pramonė, moksliniai tyrimai ir kosmosas) tarybos klausimai

Ataskaitiniu laikotarpiu įvyko trys neformalūs ES Konkurencingumo tarybos vaizdo posėdžiai, kuriuose nagrinėti *vidaus rinkos, pramonės ir turizmo klausimai*.

Svarbiausi vaizdo konferencijose nagrinėti klausimai buvo ES ekonomikos atgaivinimo planas (angl. „*Roadmap for recovery*“), kuriame išskirtos prioritetingos veiksmų sritys, tokios kaip: *visiškai veikianti bendroji rinka, žaliasis perėjimas ir skaitmeninė transformacija*, strateginė ES autonomija įgyvendinant dinamišką pramonės politiką; EK paskelbtas turizmo ir transporto gairių ir rekomendacijų rinkinys, skirtas padėti valstybėms narėms laipsniškai panaikinti COVID-19 pandemijos sukeltus kelionių apribojimus, turizmo įmonėms atnaujinti veiklą po kelis mėnesius trukusių suvaržymų, kartu laikantis būtinų atsargumo priemonių; ES ekonomikos gaivinimo paketas, kuriame buvo diskutuota apie žaliojo ir skaitmeninio perėjimo vaidmenį, siekiant Europos atsigavimo, ir Europos strateginių vertės grandinių stiprinimą.

Komitetas pritarė Lietuvos Respublikos pozicijoms už konkurencingumą atsakingų ministrų vaizdo konferencijose svarstytais klausimais ir susipažino su ataskaitomis po vaizdo konferencijų.

5. Europos Sąjungos Švietimo, jaunimo, kultūros ir sporto tarybos klausimai

Ataskaitiniu laikotarpiu įvyko šeši iš ES Švietimo, jaunimo, kultūros ir sporto tarybos vaizdo posėdžiai.

Vaizdo konferencijose buvo svarstyti su teisėkūros procedūra nesusiję klausimai tokie kaip: kuo lankstesnių sąlygų sukūrimas *įgyvendinant ES programas „Kūrybiška Europa“, „Europa piliečiams“ finansuojamus projektus, kur buvo svarstoma pratęsti šių projektų trukmę*, atitinkamai išdėstant susijusius finansinius resursus, lanksčiai vertinant išlaidų tinkamumą ir įrodymų poreikį dėl pasikeitusių projekto vykdymo aplinkybių, sinergių su kitomis ES programomis, tokiomis kaip „Horizontas“, kūrimas bei užtikrinant, kad šių programų sąlygos nebūtų diskriminuojančios kultūros ir kūrybinio sektoriaus dalyviams bei mažesniems rinkos dalyviams; *Investicijų ES lygiu svarba į skaitmeninį kultūros turinį ir susijusias paslaugas*, kurios turi būti vienas ilgalaikių prioritetų, suteikiantis galimybę kultūrai funkcionuoti ir kriziniais laikotarpiais, o visuomenėms gauti kokybiškas skaitmenines kultūros paslaugas.; *Strategijos, kurių valstybės narės ėmėsi atnaujinamos švietimo ir mokymo įstaigų veiklą*, sprendamos ir įgyvendinamos įvairius organizacinius ir saugos aspektus, baigiamųjų egzaminų mokyklose klausimus, priėmimo į aukštąsias mokyklas planus bei mobilumo mokymosi tikslais tarp valstybių narių užtikrinimą; *COVID-19 įtaka jaunų žmonių galimybėms naudotis paslaugomis* (įskaitant sveikatos patikrinimą ir konsultacijas); skaitmeninėmis priemonėmis, jaunimo dalyvavimui visuomenės gyvenime ir užimtumui ir kokių priemonių reikėtų imtis nacionaliniu ir ES lygiais siekiant paremti COVID-19 pandemijos paveiktą jaunimo sektorių. Taip pat *kokių priemonių buvo imtasi ar ketinama imtis šalyse narėse trumpuoju, vidutinės trukmės ir ilguoju laikotarpiu tvariai sporto sektoriaus veiklai atnaujinti* bei kokie turėtų būti valstybių narių, ES ir sporto judėjimo pagrindiniai bendradarbiavimo veiksmai siekiant, kad būtų sėkmingai atnaujinta sporto sektoriaus veikla, jis taptų atsparesniu krizėms.

Kitas svarbus tarybos vaizdo konferencijos metu nagrinėtas klausimas susijęs su *mokslinių tyrimų ir inovacijų kaip ekonomikos atgaivinimo plano pagrindu*. Moksliniai tyrimai ir inovacijos leidžia kurti naujas žinias, technologijas ir novatoriškus produktus, turinčius įtakos ekonomikos augimui, sveikatos sistemos rezultatyvumui bei sprendžia klimato kaitos, socialinius, sveikatos ir ekonominius iššūkius, todėl svarbu užtikrinti nuolatinės investicijas į mokslinius tyrimus ir

inovacijas, didinti pasitikėjimą mokslu bei užtikrinti veiksmingą sinergiją ir papildomumą tarp įvairių ES ir nacionalinių priemonių.

Komitetas pritarė Lietuvos Respublikos pozicijoms už švietimą, jaunimą, kultūrą ir sportą atsakingų ministrų vaizdo konferencijose svarstytais klausimais ir susipažino su ataskaitomis po vaizdo konferencijų.

6. Europos Sąjungos Transporto, telekomunikacijų ir energetikos tarybos klausimai

Ataskaitiniu laikotarpiu įvyko trys aukšto lygio ES transporto ministrų vaizdo konferencijos (*transporto kl.*).

Atsižvelgiant į transporto situaciją, susijusią su COVID-19, ES Taryboje vyko politinės diskusijos aktualiausiu klausimu dėl *tvaraus ir skaitmeninio transporto sektoriaus atkūrimo*. ES Taryboje vyko politiniai debatai dėl iniciatyvų ir investicijų, kurios valstybių narių nuomone, turėtų būti skubiausiomis, siekiant tvariai ir skaitmeniškai atkurti transportą ir padaryti šį sektorių atsparesnį. Dėl geriausių trumpalaikių, vidutinės trukmės ir ilgalaikių priemonių šiems tikslams pasiekti, tokių kaip: sustiprintas atlaisvinimo priemonių koordinavimas ES lygiu ir tarptautiniu mastu, valstybės pagalba, ES teisėkūra, ES finansinė parama ekologiškoms ir skaitmeninėms iniciatyvoms. Komitetas pritarė Lietuvos pozicijai, kurioje pabrėžiama, kad po krizės būtina užtikrinti tinkamą transporto sektoriaus atsigavimą, numatant priemones tiek nacionaliniu, tiek ES lygiu, svarbios tolesnės diskusijos dėl daugiametės finansinės programos, didelių ir svarbių transporto infrastruktūros projektų, tokių kaip Rail Baltica, įgyvendinimas.

Ataskaitiniu laikotarpiu įvyko viena ES Transporto, telekomunikacijų ir energetikos tarybos telekonferencija (*telekomunikacijų kl.*). Vyko politinės diskusijos dėl *skaitmeninių prioritetų po COVID-19 eros, skaitmeninių technologijų, tokių kaip dirbtinis intelektas diegimas, junglumas ir duomenys*. Atkreiptas dėmesys, kad COVID-19 krizė išryškino skaitmeninių technologijų būtinybę ir padidino jų vaidmenį. Skaitmeninės atskirties mažinimui gerinant ryšį ir junglumą plačiąja prasme (investuojant į įgūdžius, nepamirštant visų socialinių ir amžiaus grupių žmonių) turi būti teikiamas prioritetas.

Komitetas pritarė Lietuvos pozicijai, kurioje pabrėžiama, kad veiksmingas Skaitmeninės bendrosios rinkos įgyvendinimas gali tapti didžiausiu iššūkiu Europai. ES turi veikti bendrai, kai reikia sutarti ne tik dėl pačių prioritetų, kuriais grindžiamas skaitmeninis suverenitetas, nustatymo, bet ir dėl įgyvendinimo, t.y. finansų planavimo, investicinių prioritetų finansinėse programose ir reikiamo finansavimo lygio. Būtina, jog junglumas ir skaitmeninimas taptų horizontalia ES ir nacionalinių viešosios politikos dalimi. 5G ryšys reikalingas visiems sektoriams, todėl kuriant atitinkamą infrastruktūrą, turi būti galvojama ir apie junglumą.

Ataskaitiniu laikotarpiu įvyko du ES Transporto, telekomunikacijų ir energetikos tarybos posėdžiai (*energetikos kl.*). ES Taryboje vyko *diskusijos dėl COVID-19 pandemijos poveikio energetikos sektoriui, bei energetikos sektorius ir Žaliojo kurso vaidmens, atsigaunant po pandemijos sukeltos ekonominės krizės*. ES Taryboje pabrėžta, kad valstybėms narėms vis dar sprendžiant aktualiausius kovos su pandemija klausimus, taip pat reikia pradėti rengti ilgalaikius ekonominio atsigavimo planus. Europos Žaliasis kursas ir Nacionaliniai energetikos ir klimato srities planai gali vaidinti itin reikšmingą vaidmenį siekiant tvaraus ES ekonomikos atsigavimo. Dėmesys perėjimui prie švarios energijos ir ekonominė transformacija link žaliojo augimo ir neutralumo klimatui yra galimybė stimuliuoti valstybių narių ekonomikas ir stiprinti Europos technologinę lyderystę.

Komitetas pritarė Lietuvos pozicijai, kad ši precedento neturinti krizė dar geriau atskleidė Energetikos Sąjungos ir bendros ES energijos vidaus rinkos sklandaus funkcionavimo svarbą. Todėl dar glaudesnė integracija tiek ES tiek regioniniu lygmeniu turi išlikti prioritetu, siekiant atsparumo galimiems ateities iššūkiams. Turime dėti pastangas geriau sujungti Europos elektros energijos sistemas, kad būtų padidintas elektros energijos tiekimo saugumas ir integruota daugiau atsinaujinančiųjų energijos išteklių.

Komitetas pritarė Lietuvos Respublikos pozicijoms Tarybos posėdžiuose ir vaizdo konferencijose svarstytais klausimais ir susipažino su ataskaitomis po Tarybos posėdžių ir vaizdo konferencijų.

7. Europos Sąjungos Teisingumo ir vidaus reikalų tarybos klausimai

Ataskaitiniu laikotarpiu vyko du ES Teisingumo ir vidaus reikalų tarybos (toliau – Taryba) posėdžiai, kuriose vyko *pasikeitimas nuomonėmis dėl TVR strateginių gairių, ES piliečių ekstradicijos į trečiąsias šalis, dėl migracijos ir situacijos prie ES išorės sienų; pristatyta padėtis dėl Europos prokuratūros steigimo; išklaudyta EK informacija apie skaitmeninį teisingumą; derybas dėl ES ir JAV susitarimo dėl tarpvalstybinės prieigos prie e.įrodymų; derybas dėl Budapešto konvencijos Antrojo papildomo protokolo bei skaitmeninio keitimosi e. įrodymais sistema.*

Ataskaitiniu laikotarpiu taip pat vyko trys Teisingumo ir Vidaus reikalų ministrų vaizdo konferencijos, kurių metu vyko *pasikeitimas nuomonėmis dėl vidaus sienų kontrolės ir laisvo asmenų judėjimo „COVID-19“ kontekste bei apsvarstyta pasiūlymas dėl teisės, taikytinos nustatant reikalavimų perleidimo pasekmes tretiesiems asmenims, reglamentas (toliau - Reikalavimų perleidimo reglamentas).* Taip pat vyko diskusijos šiomis temomis: COVID-19 situacijos valdymas ir tolesnė veikla teisingumo ir vidaus reikalų srityje, vidaus sienų kontrolė ir laisvas asmenų judėjimas; ES demokratijų atsakas į COVID-19; demokratijų stiprinimas COVID-19 laikotarpiu ir atsakas į neapykantos kalbas bei dezinformaciją, ES piliečių ekstradicijos klausimai; Europos policijos partnerystė, taip pat tęsiamos diskusijos dėl migracijos padėties ir aktualių iššūkių, tame tarpe dėl paieškos ir gelbėjimo operacijos jūroje, tikintis, kad diskusijos šia tema padės rengiant pasiūlymą dėl naujojo Migracijos pakto. Vaizdo konferencijų metu buvo pristatyta naujausia informacija apie COVID-19 poveikį teisingumo ir vidaus reikalų sistemoms, EK patvirtinta ES aukų teisių strategija, Europos arešto orderio vertinimo ataskaita, ES-JAV TVR ministrų vaizdo konferencijos rezultatai ir būsimos Tarybai pirmininkausiančios Vokietijos darbo programa ir pirmininkavimo prioritetai. Taip pat buvo išklaudyti EK pranešimai apie teisingumo sistemų skaitmenizavimą.

Komitetas pritarė Lietuvos Respublikos pozicijoms Tarybos posėdžiuose ir teisingumo ir vidaus reikalų ministrų vaizdo konferencijose svarstytais klausimais ir susipažino su ataskaitomis po Tarybos posėdžių ir vaizdo konferencijų.

8. Europos Sąjungos Užimtumo, socialinės politikos, sveikatos ir vartotojų reikalų tarybos klausimai

Ataskaitiniu laikotarpiu vyko vienas ES Užimtumo, socialinės politikos, sveikatos ir vartotojų reikalų tarybos (toliau – EPSCO) posėdis, kuriame diskutuota sveikatos klausimais. Nėiliniame

EPSCO posėdyje vyko pasikeitimas nuomonėmis dėl bendradarbiavimo ES lygmeniu kovojant su naujuoju koronavirusu COVID-19. Posėdžio metu buvo apžvelgta besikeičianti situacija ES. Valstybės narės pripažino, kad COVID-19 kelia kolektyvinę grėsmę, dabar daro įtaką visiems sektoriams. Pabrėžta, kad solidarumas vienas iš svarbiausių veiksnių.

Ataskaitiniu laikotarpiu taip pat vyko penkios sveikatos ministrų vaizdo konferencijos, kurių metu pagrindinis dėmesys buvo skirtas COVID-19 priemonėms. Vėliau aptartas ir išėjimo iš COVID-19 rekomendacinio pobūdžio planas, kuris galėtų padėti visai ES. Vaizdo konferencijos metu valstybės narės sutarė, kad priemonių atsisakymas turėtų būti laipsniškas, atsižvelgiant į nacionalinę epidemiologinę situaciją. Kitoje ES sveikatos apsaugos ministrų vaizdo konferencijose ministrai aptarė su COVID-19 susijusius vaistų trūkumų klausimus. Pirmininkaujanti šalis informavo, kad EK rengia Farmacijos strategiją. EK pažymėjo, kad net ir nesant krizės daugelis valstybių narių susidurdavo su vaistu trūkumu, todėl labai svarbu grąžinti farmacijos pramonę į ES. Farmacijos strategija apima sąveiką su Pramonės strategija ir Ekonomikos atsigavimo planu. Stiprina pramonės įsipareigojimus, didina skaidrumą ir užtikrina tiekimo grandinės atsparumą. Vaizdo konferencijų metu vyko pasikeitimas nuomonėmis dėl „ES sveikatos labui“ (EU4Health) programos, EK pristatė informaciją dėl vakcinų strategijos, vyko diskusijos apie COVID-19 išmoktas pamokas stiprinant Europos ligų prevencijos ir kontrolės centrą (ECDC) ir vaistų tiekimo ES užtikrinimą. Taip pat buvo pristatyta Pirmininkaujančios šalies ES Tarybai Vokietijos informacija dėl Europos sveikatos duomenų erdvės – sveikatos duomenų mokslo ir visuomenės sveikatos srityje tvarkymo tobulinimo.

Ataskaitiniu laikotarpiu taip pat vyko ir trys už užimtumą atsakingų ministrų vaizdo konferencijos, kurių metu ministrai dalinosi patirtimi ir aptarė iššūkius, susijusius su COVID-19 pandemijos poveikiu, ekonomikos atkūrimo planu ir demografinių iššūkiais, susijusių su COVID-19 pandemija, vyko diskusija aptariant būdus, kaip nacionalinė užimtumo ir socialinė politika galėtų būti tvirtesnė, o darbo rinkos atsparesnės, siekiant įveikti dabartinės krizės padarinius, taip pat aptarė geresnį sezoninių ir mobiliųjų darbuotojų teisių įgyvendinimą praktikoje, taip pat aptarti ko reikia pasimokyti iš COVID-19 krizės. Buvo pristatyti Vokietijos pirmininkavimo ES prioritetai.

Komitetas pritarė Lietuvos Respublikos pozicijoms Tarybos posėdžiuose sveikatos ir užimtumo ministrų vaizdo konferencijose svarstytais klausimais ir susipažino su ataskaitomis po Tarybos posėdžių ir vaizdo konferencijų.

9. Europos Sąjungos Žemės ūkio ir žuvininkystės tarybos klausimai

Ataskaitiniu laikotarpiu įvyko vienas ES Žemės ūkio ir žuvininkystės tarybos (toliau – ŽŪŽT) posėdis, kuriame ES Tarybai pirmininkaujanti Vokietija pristatė savo darbo programą, vyko pasikeitimas nuomonėmis dėl Bendrosios žemės ūkio politikos (toliau – BŽŪP) reformos dokumentų rinkinio, kuriame buvo diskutuojama „žaliosios architektūros“ klausimais. Laikotarpiui po 2020 m. siūloma naujos struktūros BŽŪP „žalioji architektūra“ (kuria siekiama platesnio užmojo veiksmų aplinkos ir klimato kaitos srityje), kuri apima būtinąsias sąlygas paramai gauti (*enhanced conditionality*), ekologines schemas pagal I ramstį (tiesioginės išmokos), kovos su klimato kaita ir aplinkosaugos priemonės pagal II ramstį (kaimo plėtra) – agrarinės aplinkosaugos, miškininkystės, investicinės priemonės.

Taip pat ŽŪŽT posėdyje vyko pasikeitimas nuomonėmis dėl strategijos „Nuo ūkio iki stalo“ ir dėl padėties žemės ūkio rinkose.

Ataskaitiniu laikotarpiu taip pat vyko trys žemės ūkio ministrų vaizdo konferencijos, kurių metu buvo svarstyti tolesni veiksmai dėl COVID-19 poveikio žemės ūkiui ir žuvininkystei, vyko

pasikeitimas nuomonėmis dėl Europos žaliojo kurso, aptariant žemės ūkio elementus strategijose „Nuo ūkio iki stalo“ ir „Biologinė įvairovė“. EK pristatė komunikatą „Siekiant tausesnės žvejybos ES. Dabartinė padėtis ir gairės 2021 m.“ bei vyko pasikeitimas nuomonėmis dėl jo. Taip pat pirmininkaujanti ES Tarybai valstybė narė pristatė informaciją apie esamą padėtį dėl BŽŪP reformos, esamus teisėkūros pasiūlymus dėl žuvininkystės ir EK pristatė informaciją apie Delfinų, jūros kiaulių ir kitų saugomų rūšių priegauda

Komitetas pritarė Lietuvos Respublikos pozicijoms Tarybos posėdžiuose ir žemės ūkio reikalų ministrų vaizdo konferencijose svarstytais klausimais ir susipažino su ataskaitomis po Tarybos posėdžių ir vaizdo konferencijų.

III. KITI PARLAMENTINĖS KONTROLĖS KLAUSIMAI

1. Dėl Seimo atstovo ES skyrimo

Komitetas gavęs informaciją, kad 2020 m. kovo 17 d. įvykusiame pretendento į Lietuvos Respublikos Seimo nuolatinio atstovo ES pareigas atrankos komisijos, sudarytos Seimo kanclerio 2020 m. kovo 9 d. įsakymu Nr. 400-IVK-53 „Dėl pretendento į Lietuvos Respublikos Seimo nuolatinio atstovo ES pareigas atrankos vykdymo“, posėdyje pretendento į Lietuvos Respublikos Seimo nuolatinio atstovo ES pareigas atranką laimėjo Europos reikalų komiteto biuro vedėja Rūta Bunevičiūtė ir teikimą atrinktos pretendentes Rūtos Bunevičiūtės kandidatūros pritarimui, 2020 m. balandžio 3 d. bendrame Europos reikalų komiteto ir Užsienio reikalų komiteto posėdyje pritarė Rūtos Bunevičiūtės kandidatūrai į Seimo nuolatinio atstovo ES pareigas.

2. Seimo prioritetų pagal Europos Komisijos darbo programą stebėseną

Komitetas, įgyvendindamas ES reikalų svarstymo Lietuvos Respublikos Seime reglamento, patvirtinto 2017 m. sausio 11 d. Seimo valdybos sprendimu Nr. SV-S-72 (toliau – Reglamentas), nuostatas parengė ir Seimo seniūnų sueigai pateikė informacijos apie Seimo prioritetų pagal EK metinę darbo programą svarstymo eigą apibendrinimą, kuriame išdėstyta informacija apie aktualiausių Lietuvai ES dokumentų, numatytų EK 2019 m. ir ankstesnėse programose, svarstymų Seime rezultatus.

3. Gyvybės mokslų centro veikla ES kovojant su COVID-19

2020 m. balandžio 29 d. Komitetas svarstė klausimą dėl Gyvybės mokslų centro veiklos ES kovojant su COVID-19.

Komitetas išklausęs Gyvybės mokslų centro direktoriaus dr. Gintaro Valinčiaus informaciją apie VU Gyvybės mokslų centro (toliau – GMC) veiklos planus ir tikslus, taip pat apie VU GMC veiklą ES kovojant su COVID-19, suprasdamas VU GMC ir gyvybės mokslų pramonės svarbą didinant Lietuvos pramonės konkurencingumą, bei pritardamas Lietuvos prekinio ženklo sustiprinimui įkuriant bendrą VU GMC ir Europos molekulinės biologijos laboratorijos (EMBL) ekselencijos centrą ir Gyvybės mokslų pramonės bioinkubatorių, tinkamą molekulinį

biotechnologijų produktų kūrimui ir komercializavimui, kreipėsi į Lietuvos Respublikos Vyriausybę su prašymu ir tolimesniuose veiklos etapuose užtikrinti VU GMC vykdomų projektų tęstinumą ir jiems reikalingo finansavimo skyrimą, įskaitant naujojo ES finansinio laikotarpio planavimą.

4. *Dėl Rytų partnerystės*

2020 m. gegužės 6 d. Komiteto posėdyje surengta diskusija apie pasirengimą Rytų partnerystės viršūnių susitikimui, planuojamam 2020 m. birželio 18 d. Komiteto posėdyje išklausių Užsienio reikalų ministerijos, Prezidentūros, Europos Parlamento narių pateiktą informaciją, atsižvelgiant į Seimo Europos reikalų komiteto įdirbį Rytų partnerystės klausimais, buvo nuspręsta suburti neformalią grupę iniciatyvių komiteto narių ir ekspertų, kurie toliau dalyvautų Lietuvos nuostatų, kuriant ilgalaikius ES Rytų partnerystės politikos tikslus, formavimo procese. Neformali darbo grupė 2020-05-18 surengė pasitarimą dėl pasirengimo Rytų partnerystės ES vadovų susitikimui, kuriame aktualią informaciją telekonferenciniu būdu pristatė Lietuvos nuolatinė atstovė ES ambasadorė Jovita Neliupšienė. 2020 m. gegužės 25 d. pasitarime Rytų Europos studijų centro direktorius Linas Kojala pristatė studiją „*Rytų partnerystės politika: iššūkiai, aktualizavimas ir vystymo galimybės*“.

5. *Įstatymų projektų, perkeliančių Europos Sąjungos teisės aktų nuostatas, įgyvendinimo stebėseną*

Komitetas 2020 m. gegužės 13 d. posėdyje svarstė klausimą dėl įstatymų projektų, perkeliančių ir (ar) įgyvendinančių ES teisės aktų nuostatas, stebėsenos rezultatų ir priėmė sprendimą Nr. 100-S-2. Komitetas, susipažinęs su Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos pateikta informacija, pabrėžė, kad laiku nepriimti įstatymų projektai, perkeliančys ir (ar) įgyvendinantys ES teisės aktų nuostatas, kelia pavojų tinkamam Lietuvos įsipareigojimų vykdymui ES.

Komitetas kreipėsi į Seimo komitetų pirmininkus su prašymu atkreipti dėmesį į sprendimo Nr. 100-S-2 priede nurodytus įstatymų projektus, pažymint būtinybę juos priimti pratęstoje Seimo VIII (pavasario) sesijoje.

Komitetas taip pat atkreipė dėmesį į įstatymų projektus, įtrauktus į Seimo VIII (pavasario) sesijos darbų programą ir iki šiol nepateiktus Seimui, bei paragino Lietuvos Respublikos Vyriausybę imtis priemonių kuo skubiau Seimui pateikti svarstyti įstatymų, susijusių su pradėtomis ES teisės pažeidimo procedūromis, projektus – Elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 pakeitimo įstatymo projektą ir jį lydintį Šilumos ūkio įstatymo Nr. IX-1565 pakeitimo įstatymo projektą bei Gamtinių dujų įstatymo Nr. VIII-1973 pakeitimo įstatymo projektą, susijusį su visišku direktyvų perkėlimu ir įgyvendinimu (notifikavimu), atsižvelgiant į tai, kad Direktyvos (ES) 2019/692, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2009/73/EB dėl gamtinių dujų vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, perkėlimo į nacionalinę teisę data 2020 m. vasario 24 d. Komitetas pakartotinai paprašė Vyriausybės užtikrinti, kad įstatymų projektai būtų rengiami ir Seimui pateikiami suplanuotais terminais arba anksčiau, kartu įvertinant Seimo sesijų trukmę bei Seimo posėdžių grafiką.

6. Europos socialinių teisių ramsčio įgyvendinimas

2020 m. gegužės 20 d., vadovaujantis 2018 m. birželio 13 d. Komiteto sprendimu, buvo grįžta prie Europos socialinių teisių ramsčio (toliau – ESTR) įgyvendinimo klausimo svarstymo. Komiteto sprendime buvo nutarta prašyti Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – SADM) teikti informaciją apie ESTR įgyvendinimą Europos Semestro kontekste (tvirtinant Nacionalinę reformų darbotvarę (pavasaris) ir rengiant priemones šalims skirtų rekomendacijų įgyvendinimui(ruduo)).

Vykdamas 2018 m. birželio 13 d. Komiteto sprendimą 2019 m. spalio 2 d. Ministro Pirmininko potvarkiu Nr. 204 buvo sudaryta darbo grupė klausimams, susijusiems su ESTR įgyvendinimu, koordinuoti ir spręsti.

Tęsiant ESTR parlamentinę kontrolę bei vykdamas Komiteto sprendimą, SADM pateikė Komitetui medžiagą apie ESTR įgyvendinimą Europos Semestro procese, t.y. tvirtinant Nacionalinę reformų darbotvarę. Komitetui buvo pateiktas darbo grupės rengtas tarpinis ESTR ataskaitos variantas. Šiame dokumente atsispindi darbo grupės narių išskirti iššūkiai, trukdantys sparčiau įgyvendinti pirmuosius keturis ESTR principus, ir įvardintos vykdomos priemonės, kuriomis siekiama išspręsti kylančius iššūkius.

Kitas parlamentinės kontrolės svarstymas dėl ESTR vyks rudenį – rengiant priemones šalims skirtų rekomendacijų įgyvendinimui (ruduo).

7. Europos audito rūmų ataskaita

2020 m. gegužės 27 d. Lietuvos deleguotasis Europos Audito Rūmų (EAR) narys Rimantas Šadžius bendrame nuotoliniame Europos reikalų ir Audito komitetų posėdyje pristatė pagrindinius EAR 2019 m. veiklos rezultatus ir EAR atsaką į COVID-19 pandemijos sukeltą krizę. Susitikimo metu didelis dėmesys skirtas naujausiems ir aktualiausiems EAR atliktiems veiklos auditams pastatų energijos vartojimo efektyvumo, paramos plėtojant mažų ir vidutinių įmonių bei startuolių inovacijų projektus, atsparumo antimikrobinėms medžiagoms srityse, aptartos įtrauktesnio Lietuvos mokslininkų dalyvavimo programoje „Horizontas 2020“ galimybės. Komitetų nariai ir Audito Rūmų narys diskutavo apie būtinybę rasti tinkamą pusiausvyrą tarp sklandaus ir lankstaus finansavimo užtikrinimo nuo COVID-19 pandemijos nukentėjusioms valstybėms narėms ir poreikio užtikrinti patikimą ir skaidrų ES finansų valdymą.

8. Dėl „Rail Baltica“ projekto

Komitetas nuosekliai vykdydamas prioritetinės reikšmės energetikos ir transporto infrastruktūros projektų parlamentinę kontrolę Seimo pavasario VIII sesijos metu tęsė svarstymus parlamentinės kontrolės klausimais.

Komitetas tęsė parlamentinės kontrolės prioritetinio klausimo dėl „Rail Baltica“ projekto plėtros įgyvendinimo svarstymus Komitete. Ataskaitiniu laikotarpiu Komiteto 2020 m. gegužės 27 d. surengtame posėdyje, svarstyta projekto „Geležinkelių jungties „Rail Baltica“ plėtra“ įgyvendinimo struktūros ir projekto eigos klausimai. Komitetas, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Konstitucija, Lietuvos Respublikos geležinkelių transporto kodeksu bei Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatyme įtvirtintomis nuostatomis dėl viešosios geležinkelių infrastruktūros valdymo, atsižvelgdamas į Seimo Europos reikalų komiteto ir Ekonomikos komiteto narių darbo grupės dėl „Rail Baltica“ projekto įgyvendinimo parlamentinės

kontrolės 2020-01-31 protokoliniį sprendimą, remdamas pagrindinį Lietuvos tikslą – pastatyti ir pradėti eksploatuoti „Rail Baltica“ 2026 m. ir pabrėždamas, jog Lietuva gali pasiekti šį tikslą be jokių papildomų reformų ar struktūrinių pakeitimų, pasiūlė Vyriausybei laikytis nuoseklios Lietuvos Respublikos derybinės pozicijos, kuria siekiama išlaikyti projekto „Rail Baltica“ statybų veiklą valstybės kontrolėje.

9. Atnaujintos Europos Komisijos darbo programos pristatymas

Seimo Europos reikalų komitetas kartu su Seimo Užsienio reikalų komitetu (toliau – Komitetai) tęsė EK 2020 m. darbo programos svarstymus.

2020 m. sausio 29 d. EK pristatė pirmąją savo Darbo programą „2020 m. Komisijos darbo programa. Daugiau siekianti Sąjunga“, kurioje išdėstė, kokių iniciatyvų EK imsis, siekdama įgyvendinti Pirmininkės U. von der Leyen politinėse gairėse išskeltus prioritetus. 2020 m. balandžio 6 d. EK Pirmininko pavaduotojas M. Šefčovičius informavo, kad nors EK ir toliau tvirtai siekia įgyvendinti savo prioritetus, nustatytus mandato pradžioje, atsakas į COVID-19 krizę turės įtakos 2020 m. Darbo programos įgyvendinimui. Todėl EK nutarė iš naujo įvertinti 2020 m. Darbo programą, siekdama visų pirma sutelkti dėmesį į tas iniciatyvas, kurios galėtų tiesiogiai ir reikšmingai prisidėti įveikiant krizę. EK planavo apsispręsti ar numatytos priemonės gali būti pritaikomos dėl COVID-19 kylantiems iššūkiams spręsti.

EK 2020 m. gegužės 27 d. kartu su pasiūlymu dėl ekonomikos gaivinimo plano paskelbė savo patikslintą 2020 m. darbo programą. Joje daugiausia dėmesio skiriama Europos ekonomikos gaivinimo skatinimo ir Europos atsparumo didinimo priemonėms.

2020 m. birželio 10 d. bendrame Komitetų posėdyje pristačius atnaujintą EK 2020 m. darbo programą, ji perduota Seimo specializuotiems komitetams, EK darbo programos neapsvarsčiusių Seimo komitetų prašant įvertinti atnaujintoje EK darbo programoje numatytų iniciatyvų aktualumą Lietuvai, o Seimo specializuotiems komitetams, pateikusiems išvadas dėl EK darbo programoje numatytų iniciatyvų aktualumo, pasiūlant įvertinti ar EK darbo programos pakeitimai turi įtakos Komiteto išvadoje pateiktiems pasiūlymams.

10. Pirmininkaujančių ES valstybių pirmininkavimo programų bei rezultatų pristatymai

2020 m. liepos 8 d. Vokietijos pirmininkavimo rezultatus pristatęs Vokietijos Federacinės Respublikos Misijos vadovo pavaduotojas Peter Wilhelm BUSCHMANN pažymėjo, kad iki COVID-19 pandemijos pagrindinėmis Vokietijos pirmininkavimo kryptimis buvo įvardijami Daugiametės finansinės programos, ateities santykių su Jungtine Karalyste, klimato, migracijos, skaitmenizacijos, santykių su Kinija, Afrika, prekybos ir pramonės, teisės viršenybės, socialiniai klausimai. Visgi, 2020 m. kovą prasidėjusi COVID-19 pandemija pareikalavo prioritetų peržiūros - pagrindiniu tikslu dabar įvardijamas krizės suvaldymas, išėjimas iš krizės ir ūkio atkūrimas. Vokietijos pirmininkavimo šūkis – „kartu Europos gaivinimui“. Pagrindinis Vokietijos pirmininkavimo tikslas - koordinuotas ES atsakas siekiant įveikti COVID-19 pandemijos sukeltą krizę.

Tame pačiame Komiteto posėdyje Kroatijos pirmininkavimo rezultatus pristatęs Kroatijos Respublikos nepaprastasis ir įgaliotasis ambasadorius Lietuvos Respublikoje J. E. Krešimir KEDMENEK priminė, jog Kroatija savo pirmininkavimą ES Tarybai grindė šūkiu „*Stipri Europa iššūkių pasaulyje*“. Pagrindinės planuotos Kroatijos pirmininkavimo temos: besivystanti, sujungianti, apsauganti ir įtakinga Europa. Nuo 2020 m. kovo mėnesio visos pastangos buvo skiriamos atsakui į

pandemiją ir jos pasekmes. Buvo aktyvuotas ES integruotas politinio atsako į krizes mechanizmas, siekiant užtikrinti sklandų dalinimąsi informacija tarp valstybių narių ir operatyviai spręsti kylančius klausimus (sklandus prekių judėjimas ES viduje, įvedus laikiną vidaus sienų kontrolę; ES piliečių kelionių tranzitu užtikrinimas, bendrieji asmens apsaugos priemonių pirkimai; koordinuotas ribojančių priemonių švelninimas ir kt.). Per rekordiškai trumpą laiką priimti sprendimai dėl visapusiško ES atsako į krizę be to užtikrinta apie 650 tūkst. ES piliečių repatriacija į ES.

11. Dėl Lietuvos Respublikos Seimo prioritetų pagal Europos Komisijos 2020 metų darbo programą

2020 m. liepos 8 d. bendrame Komitetų posėdyje susipažino su specializuotų Seimo komitetų siūlymais dėl EK 2020 m. darbo programoje numatytų iniciatyvų aktualumo Lietuvai. Iš viso pagal 2020 m. EK darbo programos 1 priedą „Naujos iniciatyvos“ Seimo komitetai pasiūlė išskirti ir pripažinti aktualiomis arba labai aktualiomis 34 iš 43 EK iniciatyvų.

Komitetai, vadovaudamiesi Seimo statuto 180⁴ str. 2 ir 3 d., priimė išvadą dėl Lietuvos Respublikos Seimo prioritetų pagal 2020 m. EK darbo programą, kurioje atsižvelgę į Seimo komitetų nuomones, taip pat Lietuvos Respublikos Vyriausybės nuomonę išskyrė *11 labai aktualių* ir *24 aktualias* EK 2020 m. darbo programoje numatytas iniciatyvas, kurioms Seimo komitetai įsipareigojo skirti ypatingą dėmesį.

Siekiant konstruktyvaus darbo aktualiausiais Lietuvai klausimais bendra išvada pateikia Lietuvos Respublikos Vyriausybei ir ES institucijoms.

12. 2021-2027 m. Daugiametė finansinė programa

Komitete du kartus nagrinėti 2020 m. gegužės 27 d. EK pateikti pasiūlymai dėl Europos ekonomikos gaivinimo plano: *Europos gaivinimo instrumento ir 2021-2027 m. Daugiametės finansinės programos (DFP)*.

Komitetas konstatavo, kad pateiktas atnaujintas EK pasiūlymas dėl DFP išlieka iš esmės nepakitęs Lietuvos interesų atžvilgiu ir pasiūlė Vyriausybei:

- nuosekliai laikytis Lietuvos Respublikos pozicijos dėl pagrindinių šalies prioritetų būsimuojuose DFP (ypač Sanglaudos, BŽŪP, tarpvalstybinių infrastruktūros projektų, sutartinių įsipareigojimų srityse);

- derybose siekti, kad Pasiūlyme numatytas finansavimas kariniam mobilumui nebūtų sumažintas, kadangi šis būsimos ES biudžeto gynybos srities elementas iš esmės yra vienintelis, turintis realią pridėtinę vertę Lietuvai;

- siekti, kad EK pasiūlytas Europos gaivinimo instrumentas ir DFP derybose būtų vertinami kartu, kaip vienas paketas;

- siekti, kad parama iš Gaivinimo instrumento būtų skiriama visoms valstybėms narėms, remiantis objektyviais ir sąžiningais kriterijais, atspindinčiais realų pandemijos poveikį.

Komitetas taip pat paprašė Vyriausybės ypatingą dėmesį skirti būsimų investicijų planavimui siekiant kryptingo, efektyvaus ir racionalaus Gaivinimo instrumento lėšų panaudojimo, ir reguliariai informuoti komitetą apie šio proceso eigą.

13. ES atsakas į koronaviruso COVID-19 krizę

Komitetui buvo reguliariai pristatomi Euro grupėje svarstomi klausimai, susiję su ES lygmens priemonėmis, skirtomis atremti COVID-19 pandemijos sukeltą krizę, be to, Komitetas, pakvietęs EK atstovybės Lietuvoje vadovą A. Pranckevičių, aptarė ES atsako į COVID-19 pandemiją priemones, surengė tarpinstitucinę diskusiją dėl galimų papildomų ES finansinių instrumentų finansuojant pandemijos sukeltas pasekmes, susipažino su atskirų ES valstybių narių pasiūlymais dėl Europos gaivinimo fondo.

IV. EUROPOS SEMESTRO KLAUSIMAI

Komitetui, vykdant Europos semestro proceso parlamentinę kontrolę, buvo pristatyta Vyriausybės parengta **2020 m. Nacionalinė reformų darbotvarkė ir Lietuvos 2020 m. stabilumo programa**. Kartu su Stabilumo programa jau trečius metus iš eilės Komitetui pristatytas Valstybės kontrolės atliktas šios programos vertinimas. Komitetas taip pat svarstė **Tarybos rekomendaciją dėl 2020 m. Lietuvos nacionalinės reformų darbotvarkės su Tarybos nuomone dėl Lietuvos 2020 m. stabilumo programos**. Lietuvai pateiktas Tarybos rekomendacijas š. m. birželio 5 d. Europos reikalų komiteto posėdyje pristatė EK narys Virginijus Sinkevičius. Komitetas perdavė rekomendacijas svarstyti atitinkamiems specializuotiems komitetams, o Vyriausybės paprašė Seimo rudens sesijos pradžioje pateikti Komitetui rekomendacijų įgyvendinimo priemonių planą.

Vyriausybės 2019 m. veiklos ataskaita ir Tarybos 2019 m. rekomendacijos Lietuvai įgyvendinimo priemonių plano įgyvendinimas

2020 m. gegužės 20 d. Komitetas svarstė Vyriausybės 2019 m. veiklos ataskaitą ir jai pritarė. Greta tradiciškai Komitete svarstomų Vyriausybės metinių veiklos rezultatų iš narystės ES perspektyvos, nuo praėjusių metų kartu su Vyriausybės veiklos ataskaita Komitetui pristatoma ir kasmetinių Tarybos rekomendacijų Lietuvai įgyvendinimo pažanga (Vyriausybės 2019 m. veiklos ataskaitos 1 priedas). Šią informaciją į savo kasmetinę veiklos ataskaitą Vyriausybė įtraukia, atsižvelgdama į Europos reikalų komiteto 2018 m. rugsėjo 26 d. sprendimą, kuriuo Komitetas pasiūlė Vyriausybei tiesiogiai susieti Lietuvai skirtas kasmetines rekomendacijas su kasmetiniais Vyriausybės veiklos prioritetais, kurių įgyvendinimo finansavimas būtų numatytas būsimųjų metų biudžete, o už jų įgyvendinimą būtų atsiskaitoma pateikiant Vyriausybės metinę veiklos ataskaitą.

V. DALYVAVIMAS TEISĖKŪROS PROCESU

1. Lietuvos Respublikos Strateginio valdymo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-4294

Europos reikalų komitetas buvo paskirtas papildomu komitetu svarstant Strateginio valdymo įstatymo projektą Nr. XIIIIP-4294.

Apsvarstęs šį projektą, Komitetas pasiūlė pagrindiniam Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetui gražinti jį iniciatoriams tobulinti. Savo išvadoje Komitetas pažymėjo, kad atsižvelgiant į Seimo Europos reikalų komiteto priimtus sprendimus dėl nuoseklaus ir sistemiško šalyje vykdomų struktūrinių reformų planavimo, finansavimo ir jų įgyvendinimo pažangos vertinimo, kyla abejonių, ar, priėmus šį įstatymo projektą, būtų galima kryptingiau planuoti šalies struktūrinių reformų įgyvendinimui skiriamas lėšas ir aiškiai matyti Vyriausybės politines pastangas įgyvendinti Lietuvai teikiamas ES Tarybos rekomendacijas.

2. Seimo rezoliucija dėl Europos Sąjungos solidarumo COVID-19 pandemijos metu Nr. XIII-3061

2020 m. birželio 10 d. Komitetas pritarė patobulintam Seimo rezoliucijos dėl ES solidarumo COVID-19 pandemijos metu (toliau – Seimo rezoliucija) projektui, po to kai Komitetas buvo paskirtas ją redaguoti. Komitete buvo sudaryta redakcinė grupė atnaujintam projektui parengti. Redakcinę grupę sudarė Europos reikalų komiteto nariai: Emanuelis Zingeris, Juozas Bernatonis, Audronius Ažubalis, Rasa Budbergytė, Gediminas Kirkilas, Virgilijus Poderys, Egidijus Vareikis. 2020 m. birželio 11 d. Seimo rezoliucija buvo priimta Seimo plenariniame posėdyje.

Seimo rezoliucijoje pabrėžiama, kad ES valstybės narės, kovamos su pandemija, suvienijo pastangas ir teikia paramą labiausiai nukentėjusioms nuo COVID-19 pandemijos ES valstybėms narėms, teikdamos pacientams iš kitų valstybių medicinos pagalbą, asmeninės apsaugos bei medicinos priemones ir ekspertinę paramą. Seimas nusprendė kreiptis į EK ir ją pakviesti imtis visų reikalingų priemonių koordinuotai ir vieningai kovojant su COVID-19 pandemija ir jos padariniais.

3. Dėl Lietuvos Respublikos Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo VIII (pavasario) sesijos darbų programos“ projekto

2020 m. kovo 13 d. posėdyje Komitetas svarstė Seimo nutarimo „Dėl Seimo VIII (pavasario) sesijos darbų programos“ projekto Nr. XIIIIP-4589 ir priėmė išvadą Nr. 100-P-.

Rengiant Seimo VIII (pavasario) sesijos darbų programos projektą, Komitetas, vadovaudamasis Seimo statuto 61 straipsnio 5 punktu, atsižvelgdamas į Vyriausybės kanceliarijos pateiktą informaciją ir vadovaudamasis 2020 m. vasario 19 d. Komiteto posėdžio protokoliniu sprendimu pasiūlė Seimo posėdžių sekretoriui į Seimo VIII (pavasario) sesijos darbų programą įtraukti 35 prioritetinius įstatymų projektus, iš kurių: 7 įstatymų projektus, susijusius su pradėtomis ES teisės pažeidimo procedūromis arba su EK paklausimais dėl atitikties ES teisei; 12 įstatymų projektų, susijusių su visišku direktyvų perkėlimu ir įgyvendinimu; 12 įstatymų projektų, susijusių su reglamentų ir sprendimų įgyvendinimu; 3 įstatymų projektus susijusius su ES teisės aktų nuostatų perkėlimu į nacionalinę teisę tobulinimu; 1 įstatymo projektą susijusį su ES Teisingumo Teismo sprendimų įgyvendinimu.

Visi Komiteto teikti pasiūlymai buvo įtraukti, todėl Komitetas Seimo VIII (pavasario) sesijos darbų programos projektui pritarė be pastabų ir pasiūlymų.

V. TARPPARLAMENTINIS BENDRADARBIAVIMAS, SVARBIAUSI KOMITETO VIZITAI

1. COSAC posėdžiai

2020 m. birželio 16 d. vyko nuotolinė neeilinė ES nacionalinių parlamentų Europos reikalų komitetų pirmininkų konferencija (COSAC), kurioje dalyvavo Europos reikalų komiteto pirmininkas Gediminas Kirkilas.

Dėl koronaviruso krizės teko atšaukti vieną svarbiausių pirmininkaujančios ES Tarybai Kroatijos parlamentinio matmens renginių - COSAC konferenciją, todėl pirmininkaujančio Trejeto (Suomija, Kroatija, Vokietija) sprendimu buvo surengtas nuotolinis neeilinis COSAC pirmininkų susitikimas, kuriame nacionalinių parlamentų atstovai aptarė Europos atsaką į koronaviruso pandemiją ir EK pateiktus Europos Ekonomikos gaivinimo plano pasiūlymus, diskutavo ES ateities konferencijos tema. COSAC dalyviai pabrėžė, kad nepaisant iššūkių, su kuriais susiduriama siekiant susitarti dėl būsimos ES daugiametės finansinės programos, ypatingai svarbu laiku ją patvirtinti ne tik dėl finansinių, bet ir dėl politinių priežasčių. Nacionalinių parlamentų atstovai pakartojo savo įsitikinimą, kad jiems turi būti užtikrintas deramas atstovavimas ES ateities konferencijoje, paragino ES institucijas dėti visas pastangas, kad būtų pasiektas išsamus susitarimas dėl tolesnių ES ir Jungtinės Karalystės santykių, pažymėjo ES plėtros proceso svarbą ir akcentavo, kad šis procesas turi išlikti bendru visos Europos prioritetu.

G. Kirkilas savo pasisakyme pabrėžė ES valstybių narių solidarumo svarbą siekiant įveikti koronaviruso sukeltą krizę, akcentavo būtinybę pašalinti bendrosios rinkos kliūtis, atkurti Šengeno erdvę ir investuoti į ekologiškus tikslus ir skaitmeninimą. Jis taip pat kalbėjo, jog ES turėtų sustiprinti savo mokslinių tyrimų ir gamybos pajėgumus, siekdama padidinti ES autonomiją ir sumažinti jos priklausomybę nuo Kinijos, stiprinti ES komunikacijos politiką, kovoti su hibridinėmis ir kibernetinėmis grėsmėmis bei dezinformacija. G. Kirkilas atkreipė dėmesį, kad atnaujintas EK pasiūlymas dėl būsimos ES daugiametės finansinės programos vis dar nepakankamai atliepia Lietuvos interesus Sanglaudos, Bendros žemės ūkio politikos, tarpvalstybinių infrastruktūros projektų, karinio mobilumo finansavimo, sutartinių įsipareigojimų srityse ir pažymėjo, kad norint įgyvendinti plataus užmojo ES darbotvarkę, Daugiametė finansinė programa turėtų būti didesnė.

VI. KOMITETO ORGANIZUOTI SUSITIKIMAI

Ataskaitiniu laikotarpiu įvyko 9 Komiteto pirmininko G. Kirkilo, ir jo pavaduotojų, susitikimai su JAV, Prancūzijos, Suomijos, Armenijos, Slovakijos, Ukrainos, Baltarusijos, Gruzijos ir kitų šalių ambasadoriais bei kitais svarbiais asmenimis.

VII. DARBO GRUPĖS

Komitetas rengė *Darbo grupės, kuri vykdo parlamentinę kontrolę Baltijos valstybių elektros tinklų sinchronizacijos su KET bei Vyriausybės patvirtinto plano, skirto apsaugoti nuo Baltarusijoje statomos nesaugios Astravo branduolinės elektrinės, įgyvendinimo ir susijusiais klausimais, veiklą*. Darbo grupė su Energetikos ministerijos atstovais ir už sinchronizacijos projekto įgyvendinimą atsakingomis institucijomis, valstybės saugumo departamento atstovais uždaruose posėdžiuose svarstė klausimus dėl integruoto tarpinstitucinio Būtinųjų priemonių, skirtų apsaugoti nuo nesaugios atominės elektrinės, kuri yra statoma Baltarusijos Respublikoje ir kuri kelia grėsmę Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui, integruoto veiksmų plano projekto, dėl elektros energetikos sistemos sinchronizacijos projekto veiksmų ir priemonių plano įgyvendinimo, dėl politinės deklaracijos dėl elektros prekybos su trečiosiomis šalimis, dėl Baltijos šalių pozicijos ir derybų eigos dėl prekybos elektra iš nesaugių trečiųjų šalių elektrinių ribojimo ir kt. kl.

2020 m. gegužės 8 d. Lietuvos Respublikos Seimo Europos reikalų komiteto posėdyje sudaryta *darbo grupė Lietuvos Respublikos Seimo Europos reikalų komiteto nuomonės dėl ES ateities vizijos projektui parengti* (toliau – Darbo grupė), kuriai pavesta bendradarbiaujant su ekspertais ar kitų institucijų atstovais, taip pat LR atstovais Europos Parlamente, EK, ES Taryboje, *parengti Seimo Europos reikalų komiteto nuomonės dėl Europos Sąjungos ateities vizijos projektą, ir pristatyti jį Seimo Europos reikalų komitetui iki š. m. liepos 15 d.*, sekti derybų eigą ir nuolat poziciją atnaujinti iki pat ES diskusijų apie ES ateities viziją pabaigos (naujame Seime atnaujinti Darbo grupės sudėtį).

Darbo grupės pirmininku paskirtas A. Ažubalis, pavaduotojais – G. Kirkilas, Ž. Pavilionis ir E. Vareikis.

Darbo grupė į pirmąjį posėdį susirinko gegužės 20 d. ir surengė 8 nuotolinius posėdžius, kurių metu aptarė konferencijos dėl Europos ateities, ES finansų ateities klausimus, tolesnes ES užsienio politikos kryptis, institucinius, piliečių ir laisvių apsaugos klausimus, demografinius ES pokyčius ir jų įtaką ES raidai ir kt.

Atsižvelgiant į šias, taip pat anksčiau Europos reikalų komitete vykusias diskusijas, Darbo grupė parengė ir liepos 14 d. Seimo Europos reikalų komitetui pateikė Europos reikalų komiteto nuomonės „Dėl pasiūlymų dėl Europos Sąjungos ateities vertinimo ir Lietuvos Respublikos interesų“ projektą (toliau – Projektas), kuriame pasisakoma dėl ES vienybės ir „kelių greičių“ Europos, ES Sutarčių keitimo bei institucinių klausimų, paminėtas Sąjungos vertybinis pagrindas ir pasisakyta dėl teisinės valstybės, sureaguota į pasiūlymus dėl ES finansų ateities, sudėti ES užsienio politikos akcentai, aptarti sienų apsaugos, Šengeno erdvės, migracijos klausimai, pasisakyta dėl Socialinės Europos, socialinių teisių ramsčio, demografinės padėties. Pabaigoje išreiškiamas ketinimas toliau aktyviai dalyvauti diskusijos dėl Europos ateities.

Projektas 2020 m. liepos 15 d. pristatytas Seimo Europos reikalų komitetui. Projektas toliau tobulintas pagal pateiktas pastabas.

Europos reikalų komiteto pirmininkas



Gediminas Kirkilas

Parengė: Europos reikalų komiteto biuras